

การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหาร
จัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

Development of Educational Quality Management in School with Public
Sector Management Quality Award PMQA, under Ubon Ratchathani Primary
Educational Service Area Office 5

เพ็ญโฉม โอสาน¹ เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม² วิภา ปัญญานุวัฒน์³

Phenchom Osan¹ Charoenwit Somphongtam² Wipha Panyanuwat³

มหาวิทยาลัยราชธานี¹⁻³

Ratchathani University¹⁻³

Nidkambon3877@gmail.com¹

Received : December 30, 2024,

Revised : January 23, 2025,

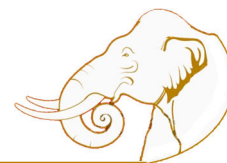
Accepted : January 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 318 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 94.33 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลัก PMQA มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .48-.82 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 และปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลัก PMQA มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .47-.81 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลัก PMQA โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลัก PMQA โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
3. การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลัก PMQA ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในและภายนอก มีการกระบวนกรับฟังความคิดเห็นหรือระดมสมองร่วมกันในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานงาน มีการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอก

(SWOT Analysis) มาใช้ประกอบการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีทุกสิ้นปีการศึกษา และควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน

คำสำคัญ: การพัฒนา, การบริหารคุณภาพการศึกษา, การบริหารจัดการภาครัฐตามหลัก PMQA

Abstract

The objectives of this research were to study the conditions problems and guidelines for quality management developing in school with public sector management quality award (PMQA): under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. The sample consisted of 300 teachers. The returned questionnaires totaled 318 copies, equaling 94.33 percent. The research tools were a 5-level rating scale questionnaire with discrimination values between .48-.82 and a reliability of .97 for the states of public administration of schools, and a questionnaire with discrimination values between .47-.81 and a reliability of .96 for the problems of public administration of schools. The statistics used to analyze data included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

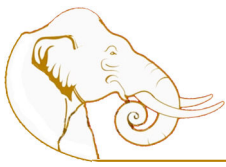
The findings were as follows:

1. The conditions of development of educational quality to PMQA, both overall and by individual aspect, were at high levels.
2. The problems of development of educational quality to PMQA, both overall and by individual aspect, were at moderate levels.
3. The of development of educational quality: Administrators should build good relationships with all stakeholders, both internal and external personnel. process of listening to opinions or brainstorming together to develop work performance systems. analysis of both internal and external factors (SWOT Analysis) used in planning the annual work plan at the end of each academic year, and new technology is used in operations in accordance with the current social context.

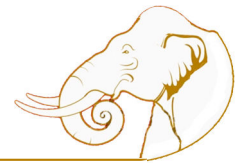
Keywords: Development, Educational Quality Management, Public Sector Management Quality Award (PMQA): School

บทนำ

การศึกษาทุกระบบมุ่งเน้นที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพจากผลการประเมินการเรียนรู้ตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programmed for International Student Assessment: PISA) ของประเทศสมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization for

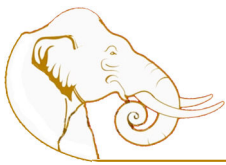
Economic Co-operation and Development: OECD) มีจุดเน้นที่การประเมินเพื่อชี้วัดว่าเยาวชนวัยรุ่นที่จบการศึกษาภาคบังคับหรือวัยอายุ 15 ปี มีคุณภาพการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือไม่และอยู่ในระดับใด โดยประเมินสมรรถนะ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การมีชีวิตในสังคมยุคใหม่และเป็นตัวชี้วัดศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความสามารถในการอ่าน (reading literacy) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ (mathematics literacy) และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific literacy) ใน PISA 2019 รายงานว่านักเรียนไทยมีคะแนนการอ่านเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 47-51 จาก 65 ประเทศซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอยู่ในลำดับที่ 48-52 จาก 65 ประเทศ ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับที่ 47-49 จาก 65 ประเทศต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ผลจากการประเมินนานาชาติแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากความเข้มแข็งทางการศึกษา และไม่สามารถเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันในอนาคต ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการคุณภาพที่อาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติของบุคลากรในสถานศึกษา มีการพัฒนาองค์การที่มีการทำงานอย่างเปิดกว้างและเชื่อมโยงถึงกัน (Open and Connected Government) จึงได้มีการส่งเสริมระบบบริหารจัดการ ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่พัฒนาองค์การให้มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศโดยใช้แนวทางการดำเนินการตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) เพื่อให้ส่วนราชการทุกแห่งสามารถนำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป็นกรอบการประเมินระดับมาตรฐานสากลไปเปรียบเทียบกับระบบการบริหารจัดการของส่วนราชการจะได้รับประโยชน์ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การตรวจประเมินองค์การด้วยตนเอง (Self-Assessment) ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารของส่วนราชการนั้น ๆ ได้รับทราบว่าส่วนราชการยังมีความบกพร่องในเรื่องใด จึงสามารถกำหนดวิธีการและเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงองค์การให้สมบูรณ์มากขึ้น โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้าน และอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1. การนำองค์การ เป็นการประเมินการดำเนินการของผู้บริหารในเรื่องวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ค่านิยม ความคาดหวังในผลการดำเนินการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ในส่วนราชการการกำกับดูแลตนเองที่ดี และดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน 2. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการประเมินวิธีการกำหนดและ ถ่ายทอดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติราชการ เพื่อนำไปปฏิบัติและวัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินการ 3. การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการประเมินการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การสร้างความสัมพันธ์ และการกำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ 4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นการประเมินการเลือก

รวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศ และการจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ ในการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์กร 5. การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล เป็นการประเมินระบบงาน ระบบการเรียนรู้การสร้างความสุขและแรงจูงใจของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองและใช้ ศักยภาพอย่างเต็มที่ตามทิศทางองค์กร 6. การจัดการกระบวนการ เป็นการประเมินการจัดการ กระบวนการการให้บริการและกระบวนการอื่นที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ กระบวนการสนับสนุนเพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กร และ 7. ผลลัพธ์การดำเนินการ เป็นการประเมินผล การดำเนินการและแนวโน้มของส่วนราชการในมิติด้านประสิทธิภาพ มิติด้านคุณภาพการให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านการพัฒนาองค์กร ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาให้ เทียบเท่ามาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2563: 19)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีเขตการปกครองครอบคลุม พื้นที่ 6 อำเภอ ในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย อำเภอเดชอุดม อำเภอนาจะหลวย อำเภอน้ำยืน อำเภอบุญทริก อำเภอทุ่งศรีอุดม และอำเภอน้ำขุ่น มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 254 โรงเรียนมีเครือข่าย สถานศึกษา จำนวน 28 เครือข่าย จากผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดที่ผ่านมาพบปัญหาที่อาจ นำไปสู่การดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังไม่ประสบ ผลสำเร็จ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการบรรจุในสังกัด ขาดประสบการณ์ความรู้ ความเข้าใจใน เรื่องวินัยการรักษาวินัยได้อย่างถูกต้อง สถานศึกษาบางแห่งไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าร่วมอบรมเชิง ปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้ สถานศึกษา ไม่สามารถสร้างแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้ครูเกิดการพัฒนาต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพ ปัจจุบันปัญหาการดำเนินงานสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ส่วนใหญ่พบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเห็นได้จากผล การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2566 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าระดับสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ระดับประเทศ ทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีคะแนน เฉลี่ย 38.74 ซึ่งต่ำกว่าทุกกลุ่มสาระและต่ำกว่าเกณฑ์ จากสภาพดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นักเรียน และ ครูผู้สอน ต่างมีปัญหาที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วน หากไม่ได้รับการ แก้ไข และพัฒนาอาจทำให้การบริหาร จัดการคุณภาพของโรงเรียนขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในอนาคต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. 2567: 39-47)

จากทิศทางการพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างยั่งยืน การแข่งขันทางเศรษฐกิจ คุณภาพการศึกษาของไทยที่ดีกว่าหลายประเทศ การเร่งผลักดัน ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สาม และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่สากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นความท้าทาย

ของโรงเรียนที่จะบริหารจัดการไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศระดับสากลให้บรรลุเป้าหมายก้าวสู่การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

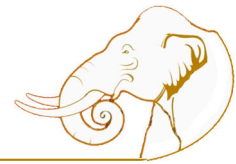
การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักการบริหารภาครัฐ (PMQA) หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นการนำองค์กร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่ม และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัดสินใจ โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศอย่างแท้จริง และทำงานโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ ซึ่งแนวคิดการบริหารคุณภาพของโรงเรียนตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2563: 17-19) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการนำองค์กร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในเรื่องของการมีวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ค่านิยม ทักษะการบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียน การสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครู นักเรียน สังคมและชุมชน

1.2 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีการกำหนดและถ่ายทอดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติการ เพื่อนำไปปฏิบัติและวัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียน

1.3 ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การสร้างความสัมพันธ์ และการกำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครู นักเรียน สังคม ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ

1.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ จัดการ ปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน และการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงผลการดำเนินการของโรงเรียน

1.5 ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการสร้างระบบงานระบบการเรียนรู้ การสร้างความผูกพันและแรงจูงใจของครูและบุคลากร เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ตามทิศทางของโรงเรียน

1.6 ด้านการจัดการกระบวนการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการจัดการกระบวนการให้บริการและกระบวนการอื่นที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ ครู นักเรียน สังคม ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีกระบวนการสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุพันธกิจของโรงเรียน

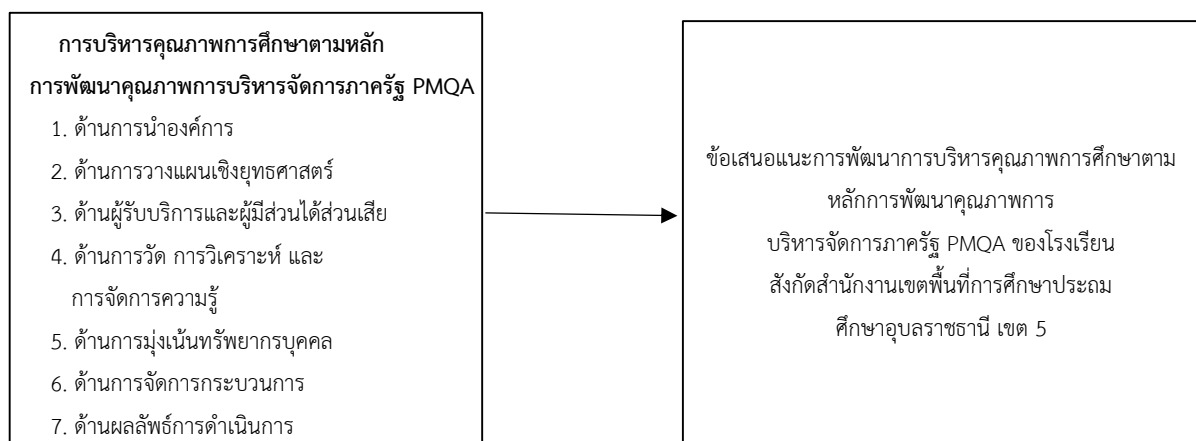
1.7 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการประเมินผลการดำเนินการและแนวโน้มของโรงเรียนในมิติด้านประสิทธิผล มิติด้านคุณภาพการให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านการพัฒนาองค์กร

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักการบริหารภาครัฐ (PMQA) หมายถึง แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นเลิศที่ได้ยอมรับมาตรฐานสากลโลก มาประยุกต์ใช้พัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานองค์กร โดยอาศัยหลักการประเมินองค์กรด้วยตนเอง เป็นการทบทวนสิ่งที่องค์กรดำเนินการ องค์กรจะได้พัฒนาวิธีปฏิบัติเพื่อปรับปรุงองค์การอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาไปสู่มาตรฐานระดับสากล

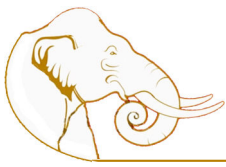
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย

- 1.1.1 ด้านการนำองค์การ
- 1.1.2 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์
- 1.1.3 ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 1.1.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
- 1.1.5 ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
- 1.1.6 ด้านการจัดการกระบวนการ
- 1.1.7 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ

1.2 การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 254 โรงเรียน จำแนกครูตามอำเภอในเขตพื้นที่บริการ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเดชอุดม จำนวน 583 คน อำเภอทุ่งศรีอุดม จำนวน 187 คน อำเภอนาจะหลวย จำนวน 249 คน อำเภอน้ำขุ่น จำนวน 214 คน อำเภอน้ำยืน จำนวน 258 คน และอำเภอบุณฑริก จำนวน 381 คน รวมมีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,872 คน

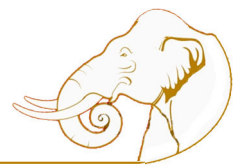
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 254 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 318 คน จำแนกครูตามอำเภอในเขตพื้นที่บริการ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเดชอุดม จำนวน 128 คน อำเภอทุ่งศรีอุดม จำนวน 30 คน อำเภอนาจะหลวย จำนวน 37 คน อำเภอน้ำขุ่น จำนวน 35 คน อำเภอน้ำยืน จำนวน 38 คน และอำเภอบุณฑริก จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลาก ตามอำเภอในเขตพื้นที่บริการ

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายในปีการศึกษา 2567-2568

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 56 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และ อำเภอรองเรียนที่ปฏิบัติงาน เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ใน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ใน 5 ระดับ

ตอนที่ 4 การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิด

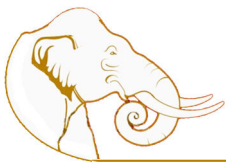
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 318 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.33 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3. ด้านการให้ ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5. ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6. ด้านการจัดการกระบวนการ และ 7. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5. ด้านการมุ่งเน้น ทรัพยากรบุคคล 6. ด้านการจัดการกระบวนการ และ 7. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ด้วยการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วหาค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

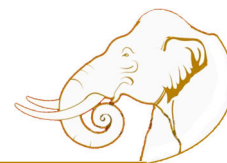
ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน

n = 300

ด้านที่	สภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตาม PMQA	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.	ด้านการนำองค์การ	3.76	.47	มาก
2.	ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	3.58	.57	มาก
3.	ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.66	.56	มาก
4.	ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	3.69	.55	มาก
5.	ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	3.91	.63	มาก
6.	ด้านการจัดการกระบวนการ	3.59	.52	มาก
7.	ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ	3.71	.65	มาก
	รวม	3.70	.57	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .57)

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

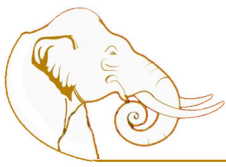
ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน

n = 300

ด้านที่	ปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตาม PMQA	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.	ด้านการนำองค์การ	2.24	.52	น้อย
2.	ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	3.41	.52	ปานกลาง
3.	ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	2.46	.49	น้อย
4.	ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	2.33	.45	น้อย
5.	ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	2.19	.41	น้อย
6.	ด้านการจัดการกระบวนการ	3.22	.44	ปานกลาง
7.	ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ	2.23	.40	น้อย
	รวม	2.58	.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$, S.D. = .46)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยการอภิปรายเป็นความเรียง สรุปได้ดังตารางที่ 2 ดังนี้

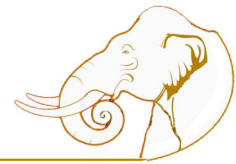

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการ
พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

n = 18

การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5		ความถี่
1.	ด้านการนำองค์การ	
	ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในและภายนอก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการระดมสมองเพื่อกำหนดทิศทางองค์การและนำไปจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา	18
2.	ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	
	ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอก (SWOT Analysis) มาใช้ประกอบการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีทุกสิ้นปีการศึกษา	17
3.	ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
	ผู้บริหารควรกำหนดรูปแบบของการวัดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจให้เหมาะสมกับบุคลากรแต่ละกลุ่มเพื่อนำผลไปปรับปรุงการให้บริการและการดำเนินงานของสถานศึกษา	10
4.	ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	
	ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการวัด การวิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างรอบด้านเพื่อปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันเสมอสารสนเทศ	15
5.	ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	
	ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีโอกาสนำเสนอความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกันและดำเนินการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้รองรับกับตำแหน่งหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบในอนาคต	16
6.	ด้านการจัดการกระบวนการ	
	ผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในและวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษา เพื่อสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้อง หรือเพื่อหาวิธีแก้ไขไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีกในอนาคต	12
7.	ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ	
	ผู้บริหารควรสร้างสรรค์ผลงานสู่ความเป็นเลิศ บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ ภารกิจและนโยบายของสถานศึกษา	15

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐของสถานศึกษาตามหลัก PMQA ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในและภายนอก ควรมีการกระบวนการรับฟังความคิดเห็นหรือระดมสมองร่วมกันในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานงานและเทคนิคการบริหารเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ ควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอก (SWOT Analysis) มาใช้

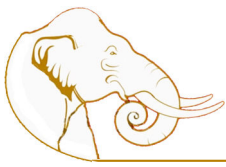

ประกอบการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีทุกสิ้นปีการศึกษา และควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน

อภิปรายผล

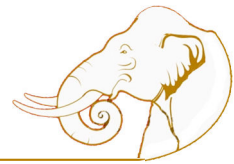
1. สภาพปัจจุบันการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 1) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล รองลงมา คือ 2) ด้านการนำองค์การ 3) ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) ด้านการจัดการกระบวนการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 7) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ โดยการผลักดันให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนด สามารถกำหนดวิธีการและเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงองค์การให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นทั้งผลผลิตและบริการให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมและความเป็นผู้นำในด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์อยู่เสมอเนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเน้นเรื่องคาดการณ์ผลการดำเนินการตามกรอบเวลา และตัวชี้วัดผลการดำเนินการเพื่อนำไปเทียบเคียงกับสถานศึกษาคู่แข่ง และการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม เพื่อใช้ในการสนับสนุนแผนปฏิบัติราชการอย่างชัดเจนและเป็นระบบเพื่อขับเคลื่อนองค์การให้ก้าวหน้าและบรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ เกศานุช และคณะ (2560: 118-217) ที่ได้สรุปไว้ว่า การบริหารจัดการภาครัฐนับเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่ปรับเปลี่ยนแนวทาง หรือวิธีการดำเนินงานของภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมุ่งใช้วิธีการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อสนองความต้องการของประชาชน โดยการจัดองค์การที่มีความยืดหยุ่นและกระจายอำนาจการตัดสินใจเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติ แสงระวี (2562: 98-115) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐตามเกณฑ์ PMQA โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยปัญหาจากมากไปหาปัญหาน้อย ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุด คือ 1) ด้านการ

วางแผนเชิงยุทธศาสตร์ รองลงมา คือ 2) ด้านการจัดการกระบวนการ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 5 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยปัญหาจากมากไปหาน้อย 1) ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 3) ด้านการนำองค์การ 4) ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาน้อยที่สุด คือ 5) ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ตามลำดับอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ส่วนใหญ่อาจไม่ได้นำข้อมูลเชิงพื้นที่มาปรับทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีการวางแผนแต่ไม่นำแผนไปปฏิบัติ หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์มีจำนวนจำกัด จึงส่งผลกระทบต่อการวางแผนการจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ มยุรี วีระธรรมโม (2563: 110-118) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ ยังไม่บรรลุตามพันธกิจและเป้าประสงค์ที่องค์การกำหนด เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นและอย่างทั่วถึง ขาดความรู้ด้านการจัดการข้อมูลสารสนเทศ และระบบการทำงานด้านดิจิทัล เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ไม่มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาองค์การมีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างส่วนราชการ หรือองค์การที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานเดียวกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ศิริลักษณ์ รักดีศรี (2558: 212-224) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน ตามเกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพ การจัดการภาครัฐของโรงเรียน โดยรวม มีปัญหาระดับมาก

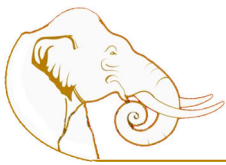
3. การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐของสถานศึกษาตามหลัก PMQA ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในและภายนอก ควรมีการกระบวนการรับฟังความคิดเห็นหรือระดมสมองร่วมกันในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานงานและเทคนิคการบริหารเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ ควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยทั้งภายในและภายนอก (SWOT Analysis) มาใช้ประกอบการวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีทุกสิ้นปีการศึกษา และควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบันพบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐของสถานศึกษา ดังนั้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ควรตระหนักและให้ความสำคัญในแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐของสถานศึกษาในทุกด้าน โดยนำแนวทางการพัฒนาองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) มาเป็นตัวชี้วัดเพื่อเจาะลึกในการแก้ปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ดังที่ มุกรินทร์ อินฉ่ำ (2561: 119-128) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์การ ด้วยระบบ PMQA ในประเด็นการดำเนินงานด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ต้องดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการติดตามผลการปฏิบัติงานและผลการดำเนินการ มีระบบการตรวจสอบภายใน มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อมาสนับสนุนการตัดสินใจในการดำเนินงานขององค์การ

มีการส่งเสริมพัฒนาการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินงาน การส่งเสริมและการจัดการความรู้แต่สิ่งที่ต้องการ จะต้องดำเนินการเพิ่มเติม คือ การจัดการความรู้ เพื่อแสวงหาและแลกเปลี่ยนการปฏิบัติที่เป็นเลิศ การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องมีการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำเริญ รัตนบุรี (2565: 86-97) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบคุณภาพตามเกณฑ์ PMQA โรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการดำเนินการบริหารจัดการระบบคุณภาพตามเกณฑ์ PMQA ด้านผลลัพธ์ มีดังนี้ ด้านการเรียนรู้ คือ นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผลลัพธ์ของการดำเนินการด้านการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจ สามารถสร้างความผูกพันในระยะยาว ด้านงบประมาณและการเงิน คือ มีแผนการใช้งบประมาณ อย่างเป็นระบบตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร คือ สร้างวัฒนธรรมองค์กรในเชิงบวก ด้านประสิทธิผลของกระบวนการ คือ เพิ่มโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียน และเพิ่มประสิทธิผล ของโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำ คือ ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำสูง และนำการปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างมืออาชีพ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจาก 7 ด้าน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ให้ความสำคัญด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ โดยเน้นค้นหาสารสนเทศของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและคู่แข่งนำไปใช้ประโยชน์และใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ และวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ได้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ มีการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้าสู่การเป็นองค์กรสมัยใหม่ มีความคล่องตัว ไม่ยึดติดกับการจัดโครงสร้างองค์กรแบบราชการ สามารถยุบ เลิก ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร กฎ ระเบียบ ได้ตามสถานการณ์ และอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นมีความซับซ้อนมากกว่าในอดีตเป็นความท้าทายที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับมือ ดังที่ วินัย ตะปะสา (2563: 211-228) ได้กล่าวว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ต้องวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายของหน่วยงานสู่ระดับบุคคลโดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ สร้างความเข้าใจในยุทธศาสตร์ที่กำหนดผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำเทคนิคการบริหารความเสี่ยงมาใช้ควบคู่กับการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ สรรหากรรมการผู้มี

ความรู้ ความสามารถในการบริหารงานการศึกษามาเป็นผู้วางแผนกำหนดยุทธศาสตร์ กำหนด แผนเชิงยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และมีการสื่อสารภายในและภายนอกองค์การให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและคู่แข่งนำไปใช้ประโยชน์และใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ มีการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ได้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการ โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ และควรมีการคาดการณ์ผลการดำเนินการตามกรอบเวลา และตัวชี้วัดผลการดำเนินการเพื่อนำไปเทียบกับสถานศึกษาคู่แข่ง ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้นควรนำหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศระดับสากล

สรุป

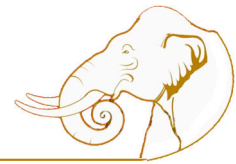
จากการศึกษาการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ โดยการผลักดันให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนด สามารถกำหนดวิธีการและเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงองค์การให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นทั้งผลผลิตและบริการให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมและความเป็นผู้นำในด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์อยู่เสมอเนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเน้นเรื่องคาดการณ์ผลการดำเนินการตามกรอบเวลา และตัวชี้วัดผลการดำเนินการเพื่อนำไปเทียบกับสถานศึกษาคู่แข่งและการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม เพื่อใช้ในการสนับสนุนแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจนและเป็นระบบเพื่อขับเคลื่อนองค์การให้ก้าวหน้าและบรรลุผลตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้

1.1 ด้านการนำองค์การ ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในและภายนอก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการระดมสมองเพื่อกำหนดทิศทางองค์การและนำไปจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา

1.2 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์การ ข้อมูลปัจจัยภายนอกและภายใน (SWOT Analysis) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีทุกสิ้นปีการศึกษา

1.3 ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารควรกำหนดรูปแบบของการวัดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจให้เหมาะสมกับบุคลากรแต่ละกลุ่ม เพื่อนำผลไปปรับปรุงการให้บริการและการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.4 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการวัด การวิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างรอบด้านเพื่อปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันเสมอสารสนเทศ

1.5 ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีโอกาสนในการพัฒนาสมรรถนะอย่างเท่าเทียมกันและดำเนินการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้รองรับกับตำแหน่งหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบในอนาคต

1.6 ด้านการจัดการกระบวนการ ผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษา เพื่อสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้อง หรือเพื่อหาวิธีแก้ไขไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซ้ำอีกในอนาคต

1.7 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการขับเคลื่อน PMQA ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงาน และทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

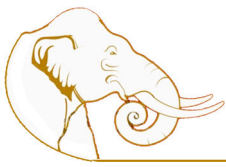
2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2.3 ควรศึกษาการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาตามหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

เอกสารอ้างอิง

จำเริญ รัตนบุรี. (2565). การบริหารจัดการระบบคุณภาพตามเกณฑ์ PMQA โรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

มยุรี วีระธรรมโม. (2563). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) ของสำนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

- มูกรินทร์ อินฉ่ำ. (2561). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์การ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยระบบ PMQA. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน.
- ศิริลักษณ์ ภักดีศรี. (2558). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพงษ์ เกศานุช และคณะ. (2560). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่: ทิศทางการกำหนดกระบวนการทัศน์ในการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 17(2): 173-185.
- สันติ แสงระวี. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(7): 3552-3571.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (2567). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566. อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562-2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3): 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>